

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Varga Zoltán ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Furmann Imre elnökhelyettes által képviselt alperes ellen közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perben - amelybe az alperes pernyertessége érdekében K. Város Kisebbségi Önkormányzata I. rendű, és a dr. Fancsali Ágnes ügyvéd által képviselt II. rendű beavatkozók beavatkoztak - a Fővárosi Bíróság 20.K.33.285/2005/10. számú jogerős ítélete ellen az alperes részéről 11. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem elbírálása folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 20.K.33.285/2005/10. számú ítéletének a 337-24/2005. számú alperesi határozat közvetett jogsértést megállapító rendelkezését hatályon kívül helyező részét hatályon kívül helyezi, az e körben előterjesztett keresetet elutasítja, egyebekben a Fővárosi Bíróság ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

K. város lakosságának száma 5432 fő, a roma lakosság aránya 12 %. A képviselő-testület 13 tagú, már harmadik ciklusban tagja a képviselő-testületnek a II. rendű beavatkozó, aki a képviselő-testület egyetlen roma származású tagja.

A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Jogok Országgyűlési Biztosa 2005. május 27-én az alperes eljárását kezdeményezte.

Az alperes 2005. július 15-i határozatával megállapította, hogy K. Város Önkormányzata megsértette az egyenlő bánásmód követelményét közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmazva, azzal, hogy a 2003 augusztusában megalakított Kisebbségi Ügyek Bizottságába az alperesi határozat meghozatalának időpontjáig nem választott roma

kisebbséghez tartozó tagot; közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazva pedig azzal, hogy a Kisebbségi Ügyek Bizottságának megalapítását kezdeményező B. K-t - a település roma kisebbségéhez tartozó egyetlen önkormányzati képviselőt - tárgyilagos mérlegelés szerinti, ésszerű indok nélkül alkalmatlan ítélte a bizottsági tagságra és az elnöki tisztségre is.

Az alperes 2005. szeptember 30-i határidővel elrendelte a jogsértő állapot megszüntetését, egyidejűleg a jogsértést megállapító jogerős és végrehajtható határozat nyilvánosságra hozatalát.

A felperes keresetében az alperesi határozat bírósági felülvizsgálatát kérte.

A Fővárosi Bíróság jogerős ítéletében az alperes határozatát hatályon kívül helyezte.

Az ítélet indokolása szerint a jogsértés időpontjában az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény /a továbbiakban: Ebktv./ ugyan még nem volt hatályban, de - miután a jogsérelem azóta is fennáll - a perbeli esetre alkalmazható.

Az Ebktv. 7. § /2/ bekezdése, 8. §-a, 9. §-a, 19. § /1/ bekezdése és 19. § /2/ bekezdése alapján a Fővárosi Bíróság megállapította, hogy a II. rendű beavatkozót, illetve a roma kisebbséget valóban hátrány érte, és rendelkeznek a törvény által védett tulajdonsággal.

Úgy látta azonban, hogy az Ebktv. 7. § /2/ bekezdése szerinti okból a felperes nem marasztalható el, mert intézkedésének a tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka van.

Ezt az ésszerű indokot abban látta, hogy az Alkotmány 44/A. § e/ pontja, a helyi önkormányzatról szóló 1990. évi LXV. törvény /a továbbiakban: Ötv./ 1. §-a, 22. § /2/ bekezdése és 24. § /2/ bekezdése alapján a felperesi képviselő-testület lehetőséget biztosított a kisebbségnek arra, hogy a Kisebbségi Ügyek Bizottságának munkájában részt vegyen, hiszen B. J-t taggá választotta, illetve lemondását követően K. S-né, roma származású személy, a bizottság munkájában részt vett. Ugyanakkor a II. rendű beavatkozó a részére felajánlott bizottsági tagságot, illetve tanácsnoki tisztséget elutasította.

A Fővárosi Bíróság kiemelte, hogy a képviselő-testület önálló és független szavazás eredményeként határoz, amelynek ésszerű indoka az volt, hogy a roma kisebbség képviselőinek nem volt olyan kompromisszumos javaslata, amelyet a képviselő-testület is elfogadhatónak tartott volna; ily módon nem nyert igazolást az, hogy a sérelem kizárólag a II. rendű beavatkozó roma származásából eredne.

A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését, és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát kérte.

Álláspontja szerint a Fővárosi Bíróság megalapozatlan ítéletet hozott, mert az alperesi határozati tényállástól egyes elemeiben eltérő tényállást állapított meg; figyelmen kívül hagyta, hogy a hátrányos megkülönböztetés időközben folyamatosan fennállt.

Hangsúlyozta, hogy nem tehető egyenlőségjel az önkormányzati bizottsági elnöki és tagsági státusz közé, a bizottság elnöke ugyanis jelentős többletjogokkal bír.

Hivatkozott továbbá arra, hogy K. S-né nem tagként vesz részt a bizottság munkájában.

Kifejtette, hogy az Ötv. alapján a helyi önkormányzatok autonómiája sem magyarázhatja azt, hogy személyi, szervezeti kérdésekben a felperes figyelmen kívül hagyja az alkotmányos kisebbségi jogokat, valamint az egyenlő bánásmód követelményét.

Kiemelte, hogy a felperesi önkormányzat kisebbségi bizottsága az alperesi határozat meghozatalának időpontjáig kisebbségi tag nélkül működött.

Hangsúlyozta, hogy a Fővárosi Bíróság megsértette az Ebktv. 19. §-ának bizonyítási szabályait, a felperes kimentő bizonyítását ugyanis érdemben nem vizsgálta.

Álláspontja szerint a II. rendű beavatkozót hátrány érte azzal, hogy vele szemben egy közvetlen érdekeltséggel, tapasztalatokkal és hasonló tudással nem rendelkező személyt választottak a bizottság elnökévé.

Összességében megállapította, hogy a felperes - az eljárás során - a II. rendű beavatkozó mellőzésének ésszerű, közvetlenül összefüggő indokát adni nem tudta.

Végül rámutatott arra, hogy a kisebbségek számára az esélyegyenlőség megteremtése érdekében többletjogokat kell biztosítani.

A II. rendű beavatkozó előkészítő iratában azt az álláspontját fejtette ki, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértő és megalapozatlan.

Utalt az Alkotmány 70/A. §-ának hátrányos megkülönböztetést tiltó rendelkezésére, és arra az alkotmánybíróági felfogásra, miszerint az önkényes, ésszerű indokok nélküli megkülönböztetés alkotmányellenes.

Álláspontja szerint a II. rendű beavatkozót ilyen tilos hátrányos megkülönböztetés érte a felperesi képviselő-testület döntései nyomán. A képviselő-testület közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmazott, amikor a Kisebbségi Ügyek Bizottságába nem választott roma kisebbséghez tartozó tagot.

Hangsúlyozta, hogy a Kisebbségi Ügyek Bizottsága tagjainak megválasztásához a felperesnek ki kellett volna kérnie a kisebbségi önkormányzat véleményét, illetve annak javaslata alapján kellett

volna eljárnia. Állította, továbbra sincs ésszerű és elfogadható indoka annak, hogy a bizottságnak miért nincs roma származású tagja.

Előadta továbbá, hogy a felperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a II. rendű beavatkozó személyének mellőzésére nem cigány származása miatt került sor.

A felülvizsgálati kérelem részben alapos.

A Fővárosi Bíróság ítéletében mind a II. rendű beavatkozó, mind a roma kisebbség vonatkozásában azt állapította meg, hogy az Ebktv. 8., illetve 9. §-ában meghatározott tulajdonságon alapuló, kedvezőtlenebb bánásmód, illetve lényegesen nagyobb arányban történő hátrányos helyzetbe hozatal a felperes részéről megvalósult; azonban a felperes bizonyítani tudta, hogy magatartásának tárgyilagos mérlegelés szerinti, az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoka volt.

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság álláspontját tévesnek ítélte a Kisebbségi Ügyek Bizottságának összetétele vonatkozásában.

A Magyar Köztársaság Alkotmánya 68. § /1/ bekezdése szerint a Magyar Köztársaságban élő nemzeti és etnikai kisebbségek részesei a nép hatalmának, államalkotó tényezők.

A 68. § /3/ bekezdése kimondja, hogy a Magyar Köztársaság törvényei az ország területén élő nemzeti és etnikai kisebbségek képviselőtét biztosítják.

A nemzeti és etnikai kisebbségek képviselői jogosultságának - a helyi és országos önkormányzat létrehozásának joga mellett - az is részét képezi, hogy a települési önkormányzat képviselő-testülete a kisebbségi jelöltként mandátumot nyert tagjai kezdeményezésére kisebbségek ügyeivel foglalkozó bizottságot hozzon létre.

A képviselőre való jogosultság abban is meg kell, hogy nyilvánuljon, hogy a Kisebbségi Ügyek Bizottságában roma származású tagok részt vegyenek.

A Fővárosi Bíróság a fenti jogosultságot a települési önkormányzat szervezeti autonómiájának elvével állította szembe és úgy találta, hogy a roma kisebbségi képviselők kompromisszumos javaslatának hiánya olyan ésszerű indok, amely megfelelően magyarázza a képviselő-testület azon döntését, hogy roma származású tagot a Kisebbségi Ügyek Bizottságába nem választott.

A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy a fenti körülmény az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, ésszerű indoknak tárgyilagos mérlegelés szerint nem tekinthető.

A felperesi önkormányzat képviselő-testülete Kisebbségi Ügyek Bizottságának 2003. augusztus 13-i létrehozatala óta a bizottságnak folyamatosan nincs roma származású tagja.

E helyzet fenntartása a roma kisebbség közéletben való részvételi és képviseleti jogosultságához fűződő alkotmányos jogát sérti, és ellentétes az Ötv. 24. § /2/ bekezdésében megfogalmazott azon előnyben részesítési szabállyal is, hogy a bizottságba indokolt beválasztani a települési kisebbségi önkormányzat tagját, a feladatköre szerinti területi szolgáltatást nyújtó jelentősebb szervezet képviselőjét, társadalmi szervezet küldöttjét, a szolgáltatást igénybe vevő más választópolgárt.

A fentiekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletnek az alperesi határozat közvetett hátrányos megkülönböztetést megállapító részét hatályon kívül helyező rendelkezését hatályon kívül helyezte, és e körben a felperes keresetét elutasította (Pp. 275. § /4/ bekezdése).

A Legfelsőbb Bíróság ugyanakkor osztotta a jogerős ítéletben kifejtetteket tekintetben, hogy az alperesi határozat rendelkező részének második fordulata - amely közvetlen hátrányos megkülönböztetést állapított meg - jogszabálysértő.

A Legfelsőbb Bíróság elsődlegesen arra kíván rámutatni, hogy - az alperesi határozat rendelkező részének megfogalmazásával szemben - a felperesi önkormányzat képviselő-testülete nem hozott olyan döntést, amelyben a II. rendű beavatkozót alkalmatlannak ítélte volna a bizottsági tagságra és az elnöki tisztségre. Ezzel szemben a felperesi önkormányzat képviselő-testülete 2003. augusztus 13-i ülésén a Kisebbségi Ügyek Bizottsága elnöki tisztségére javasolt két személyről szavazott, és ennek során nem a II. rendű beavatkozót, hanem a másik jelöltet választotta a bizottság elnökévé; az erről szóló határozat nem tekinthető alkalmatlanságot kimondó döntésnek.

Ezen túlmenően a Legfelsőbb Bíróság szükségesnek tartja kiemelni, hogy a II. rendű beavatkozó a 2003. július 24-i képviselő-testületi ülésről a Kisebbségi Ügyek Bizottsága létrehozatalával kapcsolatos napirend közben eltávozott, majd a 2003. augusztus 13-i ülésen a Kisebbségi Ügyek Bizottsága létrehozatalának napirendi pontjához oly módon szólt hozzá, hogy az utóbbi időben elfáradt szellemileg és fizikailag is, egészsége is megromlott; annyira kimerült, hogy munkahelyén, a Családsegítő Szolgálatnál, is beadta a felmondását. Egyúttal úgy nyilatkozott, hogy a pluszmunkát jelentő bizottsági tagsággal járó munkát teljes mértékben el tudná látni.

A fenti nyilatkozat joggal ébreszthetett kétségeket a felperesi önkormányzat képviselő-testületének tagjaiban tekintetben, hogy a II. rendű beavatkozó képes lesz-e a bizottság elnöki tisztségének ellátására. Ezek a körülmények - amint azt a Fővárosi Bíróság is

helyesen megállapította - ésszerűen indokolhatják a felperesi önkormányzat képviselő-testületének döntését, miszerint a bizottság elnökévé nem a II. rendű beavatkozót választotta meg.

A II. rendű beavatkozó bizottsági tagsága vonatkozásában a Legfelsőbb Bíróság rámutat arra, hogy az önkormányzati képviselő-testület 2003. október 29-én tárgyalta a Kisebbségi Ügyek Bizottságának kiegészítését, amelynek során az I. rendű beavatkozó 3 fős javaslatát tárgyalták; a 3 fő között a II. rendű beavatkozó is javasolt személyként szerepelt. A II. rendű beavatkozó azonban személyesen adta le írásbeli nyilatkozatát a Polgármesteri Hivatalban, miszerint a bizottsági tagságot nem vállalja. Erre tekintettel a II. rendű beavatkozó vonatkozásában a bizottsági tagságot illetően sem állapítható meg a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, hiszen a bizottsági tagsági megbízatást a II. rendű beavatkozó nem vállalta, ami mellőzésének ésszerű indokát adja.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet az alperesi határozat rendelkező részének második fordulata - a II. rendű beavatkozó közvetlen hátrányos megkülönböztetése - vonatkozásában hatályában fenntartotta (Pp. 275. § /3/ bekezdése).

A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ítéletének eredményeként hatályban maradt az alperesi határozat rendelkező részének második bekezdése is, amely a jogsértő állapot megszüntetését rendelte el. E rendelkezés azonban kizárólag arra vonatkozik, hogy a felperesi önkormányzat Kisebbségi Ügyek Bizottságába roma kisebbséghez tartozó tagot, illetve tagokat kell választani.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. § /1/ bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 81. § /1/ bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a részben alapos felülvizsgálati kérelemre figyelemmel, a felek felülvizsgálati költségeiket maguk viselik.

Budapest, 2007. július 11.

Dr. Buzinkay Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Darák Péter sk. előadó bíró, Dr. Fekete Ildikó sk. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő